

Kako napraviti foto esej

dr.sc. Maja Strgar Kurečić

Esej

je kraća prozna vrsta u kojoj se obrađuje različita tematika, bilo iz života ili iz znanosti, na način koji uključuje razmišljanje i zaključivanje, ali također ima i sposobnost umjetničkog oblikovanja. Naziv "esej" dolazi od francuske riječi *essai*, što znači ogled. U eseju do izražaja dolazi osobni stav pisca, njegov izbor problema o kojima piše i njegov vlastiti način izlaganja i zaključivanja, ali moraju biti prisutne i vrijednosti koje pripisujemo znanosti i filozofiji: određena dosljednost u zaključivanju, uviđanje važnosti nekih tema i sklonost prema misaonoj razradi problematike.

Izvor: Wikipedija

Foto esej

1

je forma vizualnog izražavanja različitih tema i priča. To je pričanje priče fotografijama, sa velikom dozom osobnosti. Foto esej je serija fotografija u kojoj svaka fotografija ima svoju ulogu u pričanju priče ili izlaganju osnovne ideje. Foto esej omogućuje prikaz kompleksnije teme, koju bi bilo nemoguće prikazati u jednoj fotografiji.

Bitno je naglasiti da nisu sve serije fotografija foto eseji! Fotografije u foto eseju su odabrane i grupirane tako da, osim što pričaju priču, jasno odražavaju osobni stav autora. Zato su foto eseji vrlo individualan oblik izražavanja ideja, misli, emocija i impresija.

Dva su osnovna tipa eseja: *narativni* i *tematski*. Narativni foto esej priča priču kroz fotografije slijeda događaja ili radnji. Mogu pratiti osobu ili događaj kroz određeni vremenski period i prezentirati priču kronološkim redoslijedom (primjer: inauguracija Obame <http://inmotion.magnumphotos.com/essay/new-era>). Tematski foto esej se fokusira na centralnu temu i prezentira ju kroz fotografije koje su vezane za tu temu (primjer: asocijacije na pojam "zrak" <http://inmotion.magnumphotos.com/essay/air>).

Upute za izradu foto eseja

Pri izradi foto eseja potrebno je obratiti pozornost na slijedeće elemente:

1. **PRIČA (TEMA)** - Foto esej mora biti rad koji stoji sam za sebe i jasno prenosi priču gledatelju i bez pisanog teksta, odnosno tekstualnog objašnjenja. Dobro pogođena tema, koja je fotografu bliska, predstavlja osnovni preduvjet da se napravi zanimljiv foto esej sa potrebnom dozom osobnosti.
2. **ODABIR FOTOGRAFIJA** - Odabirom različitih tipova fotografija osigurava se zanimljivost i informativnost. Foto esej može sadržavati i portrete i detalje i prizore snimljene širokokutnim objektivom; kombinirati se mogu i fotografije u boji i crnobijele fotografije ... sve dok se dobro uklapaju u temu eseja i pridonose ugođaju koji se želi postići.
3. **REDOSLIJED FOTOGRAFIJA** - Nije dovoljno samo odabrati snažne fotografije, već ih je potrebno i prezentirati određenim efektivnim i efikasnim redoslijedom. Redoslijed fotografija mora biti takav da priča priču na zanimljiv način, logičnim slijedom.
4. **INFORMACIJA I EMOCIJA** - Dobro je da je odabir fotografija za foto esej takav da uključuje fotografije koje su i informativne i emocionalne. Oni foto eseji koji učinkovito evociraju emocije, dok pružaju informacije, imaju moć da najbolje prenesu svoje poruke.
5. **NASLOV** - Naslov je najbolja prilika da se riječima opiše tema ili/i poruka eseja. Dobro osmišljenim naslovom može se privući pažnja gledatelja i osigurati razumijevanje fotografija koje slijede. Ako je potrebno, osim naslova, može se uključiti i kraći informativni tekst koji dodatno objašnjava priču i pomaže uspostavljanju željene atmosfere, prije samog slijeda fotografija.
6. **GLAZBA I ZVUKOVI** - Korištenje odgovarajuće glazbe u podlozi, može značajno doprinjeti snazi samih fotografija i učiniti foto esej još impresivnijim (ili barem zanimljivijim). Glazba ima veliku moć u kreiranju raspoloženja, emocija i atmosfere. Pri odabiru glazbe treba biti posebno pažljiv, jer glazba ipak treba ostati „pozadinski pratioc“ fotografija, a ne da svojom snagom nadvlada samu fotografsku priču. Ne treba birati pre poznate melodije, pjesme sa puno riječi koje mogu odvlačiti pažnju (osim ako npr. esej nije na temu te pjesme), melodije koje imaju prespor ili prebrz ritam koji se ne uklapa u tranzicije fotografija. Ponekad treba eksperimentirati i isprobati nekoliko različitih melodija i vidjeti koja bolje odgovara postavljenoj temi i samim fotografijama. Osim glazbe, efektno mogu djelovati i različiti zvukovi koji prate motive na fotografijama (npr. žubor vode uz fotografiju potoka, kišne kapi na prozoru, crvkuć ptica, škripa vrata i sl.). Oprez! Pazite na autorska prava izvođača ako kanite vaš esej objavljivati na webu.

Slijedi nekoliko uputa vezanih za odabir fotografija i njihov redoslijed (točke 2. i 3.). To nisu pravila, već samo smjernice i prijedlozi. Kao i kod bilo koje druge forme umjetničkog izražavanja, kršenjem pravila ponekad mogu nastati zanimljiva rješenja. Ne izbjegavajte eksperimentirati i probati nešto novo!

Prva fotografija sa kojom foto esej započinje, uz koju se najčešće nalazi i naslov, ima istu ulogu kao i fotografija na naslovnici časopisa, knjige, novinskog članka, postera i sl., a to je da privuče pažnju gledatelja. To je ujedno i fotografija koju je najteže odabrati, jer osim da privuče pažnju, mora odgovarati temi eseja. To može biti emocionalni portret ili akcijska fotografija, bitno je da kod gledatelja izazove znatiželju.

Fotografija koja dolazi nakon naslovne, trebala bi „postaviti scenu“, „pripremiti teren“ tj. dati širi uvid u priču koja slijedi na idućim fotografijama. Tu može biti učinkovita fotografija napravljena širokokutnim objektivom. (Primjer: <http://inmotion.magnumphotos.com/essay/world-cup-2010>).

Od različitih tipova fotografija (spomenutih u točki 2.), poželjno je da esej sadrži barem jedan portret, odnosno prikaz emocionalnog izraza lica ili stanja, jer to može učinkovito humanizirati priču. Takve fotografije sposobne su u gledatelju pobuditi jake emocije i suosjećanje. (Primjer: <http://inmotion.magnumphotos.com/essay/between-heaven-and-earth>).

Gotovo jednaku važnost kao što ima početna ima i završna fotografija u foto eseju. Posljednja fotografija treba biti posebno pažljivo odabrana, jer ona najduže ostaje gledatelju u sjećanju. Ona ima ulogu da prikaže vašu zadnju misao na obrađenu temu, dočaravajući emociju za koju želite da gledatelj pamti. Bilo da se radi o osjećaju nade, sjete, tuge ili sreće, ili pak znatiželje, inspiracije i poticaja, o ovom ugođaju treba odlučiti prije nego se odabere završna fotografija. Ponekad se zadnja misao osim fotografijom može prikazati i/ili tekstom (primjer: <http://inmotion.magnumphotos.com/essay/capitolio-0>).

Pri odabiru fotografija treba biti vrlo kritičan! Eliminirajte sve tehnički loše fotografije koje se ne mogu popraviti obradom u Photoshopu. Odbacite sve one fotografije koje ne pridonose temi, bez obzira koliko su lijepe i fotografski savršene. Kad imate više sličnih fotografija izaberite najbolju, a ostale eliminirajte. Redudantne fotografije će umanjiti pozornost gledatelja, dok će nepotrebne fotografije (koje ne odgovaraju temi) razvodniti poruku koju želite prenjeti.

Posebnu pozornost potrebno je obratiti na redoslijed fotografija. Kao pomoć u određivanju redoslijeda mogu poslužiti male isprintane i izrezane sličice (fotografije) koje onda možete aranžirati na stolu i poigrati se sa različitim varijantama redoslijeda. Treba paziti na prevelike razlike u svjetlini fotografija koje idu jedna za drugom, kao i na njihovu orijentaciju. Pokušajte minimalizirati promjene u orijentaciji tako što ćete grupirati najmanje tri horizontalne ili vertikalne fotografije zajedno. Kod promjene orijentacije, dobro je pronaći „prijelaznu“ fotografiju koja će ublažiti taj prijelaz (npr. fotografija tamne pozadine, fotografija iste dominantne boje, fotografija sličnog motiva i sl.).

Kako odabrati temu za foto esej

<http://www.digital-photography-school.com/5-photo-essay-tips#ixzz11OhyvChL>

Linkovi

<http://inmotion.magnumphotos.com/> Foto eseji fotografa agencije Magnum

<http://jpgmag.com/stories/photoessay> Razni, većinom amaterski foto eseji

<http://matadornetwork.com/focus/photo-essay/> Kompilacija foto eseja iz cijelog svijeta

<http://www.jansochor.com/> Foto eseji i dokumentarne fotografije iz Latinske Amerike

<http://www.thephotoessay.com/> Šestorica fotografa iz Singapura dokumentiralo je kako izgleda vikend tipične obitelji radničke klase